

Forhandling og vedtoges her i Marts 1898, som den ærede Ordfører allerede har berørt, bestemt udtalt fra forskellige Sider, og med Tilslutning fra den højtærede Kultusminister, og jeg er vis paa, at den højtærede Minister deler den samme Opfattelse endnu. Direktionen stod altsaa frit med Hensyn til Udarbejdelsen af Planer og Tegninger, kun med den nævnte Betingelse, at der skulde være Plads til 600 Alumner. Det var altsaa Direktionens Sag at lade sine Tegninger og Planer udføre saaledes, at der inden for den Sum, som man vidste, at man havde til Raadighed, kunde være et Spillerum for den Merudgift paa en eller flere Poster, som en forudseende Bygherre maa forudsætte kan indtræde under Arbejdets Forløb. Nu faa vi at vide, at der i Stedet for 1 $\frac{1}{4}$ Mill. er brugt 1,400,000 Kr. Anstalterne ere altsaa komne 150,000 Kr. til kort. Og det repræsenterer i Virkeligheden ikke den hele Overskridelse, idet nemlig adskillige Funktionærbygninger ikke ere opførte af Direktionen. Man har arrangeret sig med private der paa Egnen, der have opført Boligerne og derefter lejet dem ud til Anstalten. Over for selve Anstaltens Drift kan det maaske være det samme, om Anstalten skal forrente og afdrage den Sum, der staar i disse Bygninger, og vedligeholde dem, eller svare Leje til Bygningernes Ejer. Men naar der bliver Spørgsmaal, om Anstalten har præsteret, hvad den skulde for den givne Bevilling, maa man naturligvis tage Hensyn til de Bygninger, der mangle, og hvis Opførelse Anstalten har skubbet fra sig. Disse Bygningers Værdi maa aabenbart lægges til den Sum, man er kommen til kort.

Der er ingen Tvivl om, at dette uheldige Resultat for en stor Del skyldes Valget af en uheldig og kostbar Byggegrund. Den er vel ikke kostbar i den Forstand, at hver Td. Land er betalt med en høj Pris, og det er da ogsaa mager Jord, man har faaet. Men selve Stedets Beliggenhed egner sig kun daarligt til et saa stort Byggeforetagende. Man maatte paa Forhaand kunne sige sig selv, at Beliggenheden af denne Byggeplads vilde medføre en hel Del Udgifter, som man vilde være fri for paa et heldigere beliggende Sted. Byggepladsen ligger $\frac{1}{2}$ Mil fra Station, og der er ingen Vejforbindelse dertil, egnet til at transportere de store Mængder Byggematerialier ad. Den ligger endvidere 2 Mil fra en Havn, saa at man var henvist til ude i Fjorden at bygge en Baadebro eller Pælebro, hvor den

hele Losning maatte foregaa, og hvorfra Varerne maatte slæbes videre, en meget omstændelig og ogsaa kostbarere Transport, end hvis Udlosningen kunde ske ved Bolværk i en Havn. Endvidere vidste man paa Forhaand, at der ikke var Vand at faa paa en let tilgængelig Maade; man havde anvendt hele Sommeren til Prøveboringer, og de vare stadig mislykkedes. Da Forslaget om at opføre Anstalten i Bregninge forelagdes Tinget, var der paa Overslaget opført et Vandværk til 57,000 Kr. En meget stor Del af denne Sum vilde kunne være sparet, hvis man havde valgt en Byggeplads med rimelige Vandforhold. Det er tillige et stærkt kuperet Terrain, Bygningerne ligge langt fra hverandre, adskilte ved Bakker og Dale. Det viser sig derfor ogsaa i Direktionens Skrivelse, at Terrainarbejderne anslaaes til et Beløb af 111,000 Kr. Det er to meget høje Poster, der for en væsentlig Del maa siges at være begrundede alene i den valgte Byggeplads. Det viste sig da ogsaa ved Lovforslagets Behandling her i Tinget, at der i Grunden slet ikke var noget af Udvalgets Medlemmer, som var tilfreds med denne Plads. Intet Flertal, næppe heller et Mindretal vilde anbefale den. Under den ret bevægede Debat her i Tinget ved anden Behandling hørte man tværtimod Udtalelser om, at Udvalget kun var gaaet med dertil under et stærkt Pres fra Direktionens, særlig fra Professor Kellers, Side. Det var af Hensyn til hans meget kategoriske Erklæring om, at han vilde have denne Plads eller ingen, at man i sidste Øjeblik bøjede sig. Derfor udtalte saavel den ærede Ordfører som andre ærede Medlemmer, at naar Direktionen nu havde sat sin Vilje igennem med Hensyn til Valget af Byggepladsen, maatte ogsaa hele Ansvarret komme til at hvile paa den. Man synes fra Direktionens Side i ganske særlig Grad at have taget Hensyn til Stedets landskabelige Skønhed, æstetiske Hensyn have gjort sig særlig gældende, medens man ikke tog tilstrækkeligt Hensyn til, at man havde valgt et Sted, hvor man paa Forhaand kunde vide, at Byggearbejderne vilde blive dyrere end andre Steder.

Der nævnes i Skrivelserne forskellige andre Forhold, der ogsaa have været medvirkende. Den ærede Ordfører har omtalt forskellige af disse, og jeg skal ikke komme videre ind paa dem; den ærede Ordfører berørte saaledes bl. a., at Direktionen endogsaa opfører som en medvirkende Grund, at Bogtrykarbejdet er blevet en Del dyrere i 1899. Jeg skal blot omtale et